

pa se jim rodi nepremišljenih misli! Besedo si namreč ogleda pameten poslušalec na lice in na robe, preden jo vzame za gotovino in spravi v promet; pri mislih se pogreša ta prigled; zatorej se tudi misli vse vprek, budalosti brez vsake realne podlage, na veliko škodo; zakaj krive besede preslepe semtertja druge ljudi, krive misli vselej nas same.

Bogomir da bi bil rad šel iz Podloma? Kaj še! Največja nesreča bi se mu bila to zdela. On da bi bil komu hvaležen, da ni še oženjen? — Zakaj pa je pazil ljubosumen na vsak pogled, na vsako besedo gospodinje Danice; zakaj si je izmišljal vedno novih razlogov, zakaj da je nemožno in popolnoma izključeno, da bi vzela Danica Berusa! — Zaradi tega je bil tudi veselo iznenaden naš mladenič, ko ni dobil od šolskega oblastva nobenega ukora, samo nekako navodilo, glasom katerega je seveda telesna kazen vobče in sploh prepovedana, vendar pa se z ozirom na posebne okoliščine, na razburjenost in neizkušenos mladega učitelja za sedaj ne izreče ukor, pač pa nada, da bode Bogomir pod spretnim vodstvom gospoda nadučitelja, ki se popolnoma zaveda vzvišenega cilja šolske vzgoje, postopal zanaprej v zmislu pedagoških načel in dobro premišljenih naredb visoke učne uprave.

Tako se je izkazalo, da je bil Bogomirov strah prazen in odveč sentimentalna vdanost, ki bi se najrajši raztopila sama v svojih solzah.

Nič manj žalosten ni razmišljal Konrad splošnih razmer. Malenkostna nasprotja, osebna sovraštva so bila skrhala vso disciplino v Podlomu, in Konrad, ki ga sedaj nihče ni potreboval, nihče pogrešal, je bil izgubil mnogo stare cene. „Tak narod,“ si je dejal trpko, „mene niti vreden ni. Kako češčen bi bil jaz povsod drugod; kako dobro bi se mi godilo! — Toda naj bode! Jaz ostanem zvest; morda

se vendar enkrat odpro oči domovini, da spozna svojo krivico in svoj dolg . . . Da bi hotela le nekoliko tega dolga poplačati v gotovini! — Koliko sem storil jaz za Podlom, in kaj stori Podlom za mene!“ Inako se mu je storilo, ko je videl, da se obrača vse drugač, nego si je bil on mislil. — Prepričan namreč, da je domovina moralno zavezana zanj in za njegove potrebe skrbeti, ji je tudi prepuščal drage volje to skrb; izgovarjal in pridržaval si je k večjemu pravico kritike. Zdaj pa so zabavljali drugi; on pa naj bi skrbel, kakor je opominjala sestra, sam, da postane koristen ud človeške družbe. Kakor če bi bil sedaj škodljiv! — Užaljen niti piti ni hotel več pri Berusu, ampak k Mraku je zahajal, kjer so ga sprejemali prijazno, ker so se nadejali, da bo kaj povedal. A kaj se je brigal Konrad za budalosti, ki so zanimale Mrakove! In ko ga je nekoč naravnost vprašala Julka, če bo res vzela sestra Berusa, je odgovoril slabovoljen: „Jaz nič ne vem in tudi ne verjamem, ker se mi zdi preneumna.“

Mrakovi niso ne pritrdili, ne ugovarjali. Zakaj skrbi polne misli so se jim obračale na drugo stran. Berusov lovski tovariš Racman namreč jih je bil vznemiril, ko je pripovedoval, da živi Berus kar zaprt v svoji sobi, da ne govori z nikomer, se ne briga ne za pse, ne za zajce in ne pije skoraj nič.

„To je slabo znamenje,“ je dejal mož, „verjemite meni! Človeška narava je takšna, da ne pripušča naglih izprememb; polagoma se mora preongaviti, če je že treba. Najboljše pa je, če ostanemo, kakor smo se privadili. Tak hrust kakor Berus mora piti; kdor mu vzame pijačo, ga umori. No in vidite! Prej se je redil, da se je bilo bati, da ga zalije mast; zdaj je shujšal, da ga je sama kost in koža. Končala ga bo žeja, in hujše smrti ni.“

(Dalje.)

